Hukuk Bölümü 2013/289 E. , 2013/387 K.

- **2918 SAYILI KARAYOLLARI TRAFIK KANUNUNUN 48/6. MADDESI UYARINCA SAVCI TARAFINDAN VERILEN IDARI YAPTIRIM KARARININ KALDIRILMASI ISTEMIYLE AÇILAN DAVANIN, ADLİ YARGI YERİNDE ÇÖZÜMLENMESI GEREKTIĞI**
  - UYUŞMAZLIK MAHKEMESİNİN KURULUŞ VE İŞLEYİŞİ HAKKINDA KANUN (2247) Madde 19

"İçtihat Metni"

Davacı : M.K.E.

Davalı : İstanbul Valiliği

O L A Y : Uyuşturucu ve keyif verici madde alarak araç kullanmak suretiyle 2918 sayılı Yasa'nın 48/6. maddesine aykırı davrandığından bahisle davacı hakkında Trafik Suç Tutanağı düzenlenerek, Küçükçekmece Cumhuriyet Başsavcılığı Kabahat Bürosuna gönderilmesi üzerine, anılan Başsavcılığın 27.3.2012 gün ve Kabahat Defteri No:2012/1506, Karar Numarası: 2012/1078 sayılı İdari Yaptırım Kararıyla; sanık hakkında, "uyuşturucu ve keyif verici madde alarak araç kullanmak" suretiyle 2918 sayılı Kanun'un 48/6. maddesine aykırılıktan tutanak düzenlenip, Cumhuriyet Başsavcılıklarına gönderildiği, sanığın üzerine atılı kabahat eylemini işlediğinin tutanak ve eki belgeler ile anlaşıldığı; 5349 sayılı Kanun ile değişik 5252 sayılı Kanunun 7. maddesi uyarınca eylemin cezasının, artık idari para cezası olduğu ve Cumhuriyet Savcılığınca verilmesinin gerektiği; 2918 sayılı Kanun'un 48/6 maddesinde hem hafif hapis ve hem de hafif para cezasının mevcut olduğu, 5252 sayılı Kanunun 7/2 maddesi uyarınca ceza belirlenirken sadece hafif hapis cezasının esas alınmış olduğu, 5326 sayılı Kanunun 17. maddesi uyarınca, kabahatin haksızlık içeriği ve failin kusur durumu göz önüne alınarak cezasının takdiren ve teşdiden uygulanmış bulunduğu, 5237 sayılı yasanın 52. maddesi uyarınca bu cezanın günlüğü, sanığın ekonomik ve diğer şahsi halleri dikkate alınarak, takdiren 25,00 TL'den idari para cezasına çevrilmiş olduğu gerekçesiyle; sanığın 6 ay hafif hapis cezası ile cezalandırılmasına, hafif hapis cezasının beher günü 25,00 TL'den çevrilerek, neticeden 4.500,00 TL idari para cezasıyla cezalandırılmasına, sanığın ekonomik durumunun müsait olmaması halinde, idari para cezasının ilk taksitinin peşin ödenmesi koşuluyla birer ay arayla ve dört eşit taksitte ödenmesine, taksitlerin zamanında ve tam olarak ödenmemesi halinde kalan kısmın tamamının ödenmesi gerektiğinin bilinmesine, sürücü belgesinin geri alınması için nöbetçi sulh ceza mahkemesine kesinleşmiş karar örneği eklenerek müzekkere yazılmasına, kararın tebliğinden itibaren 15 gün içinde Küçükçekmece Sulh Ceza Mahkemesi'ne başvuru yolunda bulunabileceği ve başvuruda haksız çıkılması halinde bütün masrafların kendisine yükletileceğinin bilinmesine karar vermiştir.

Ayrıca, davacıya ait sürücü belgesi, Küçükçekmece Şehit Şakir Koç Bölge Trafik Denetleme İstasyon Amirliği'ne gönderilerek, Anayasa Mahkemesi'nin 29.12.2011 gün ve E:2010/104,K:2011/180 sayılı kararıyla, 2918 sayılı Kanun'un 48.maddesinin altıncı fıkrasında yer alan "sürücü belgeleri geçici olarak geri alınır" ibaresinin iptaline, kararın Resmi Gazete'de yayımlandığı tarihten 6 ay sonra yürürlüğe girmesine karar verildiği, bu nedenle sürücü belgesinin 6 ay süre ile bekletilmesi, bu konuda bu süre içerisinde herhangi bir düzenleme yapıldığı takdirde yeni düzenlemeye göre yasal işlem yapılması, yapılmadığı takdirde davacıya belgenin iadesi için müzekkere yazılmıştır.

Davacı, idari para cezası ve sürücü belgesine el konulmasına dair idari yaptırım kararının kaldırılması için adli yargı yerine itirazda bulunmuştur.

KÜÇÜKÇEKMECE 7. SULH CEZA MAHKEMESİ: 29.5.2012 gün ve D. İş:2012/419 sayı ile, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 27/8. maddesine göre idari para cezası yanında idari yargının görev alanına giren kararın da verilmiş olması nedeniyle davanın çözümünün idari yargı yerine ait olduğu gerekçesiyle itirazın görev yönünden reddine karar vermiş, verilen karar itiraz edilmeden kesinleşmiştir.

Davacı, bu kez aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

İSTANBUL 10. İDARE MAHKEMESİ: 26.12.2012 gün ve E: 2012/1582 sayı ile; idari yaptırım kararının idari makam ve mercilerce değil Cumhuriyet Başsavcılığı'nca verildiği dikkate alındığında, kararın idari işlem niteliği taşımadığı, tamamı ile yargısal nitelikte bir yetkinin kullanılması sonucu verilen ceza niteliğinde olduğu, Kabahatler Kanunu'nun ilgili maddeleri ve 27/6. maddesi uyarınca davanın çözümünün adli yargı yerine ait olduğu gerekçesiyle 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurulmasına, dava dosyasının Uyuşmazlık Mahkemesi'ne gönderilmesine ve uyuşmazlığın incelenmesinin Uyuşmazlık Mahkemesi'nin kararına kadar ertelenmesine karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Zehra Ayla PERKTAŞ'ın Başkanlığında, Üyeler: Mustafa AYSAL, Eyüp Sabri BAYDAR, Sıddık YILDIZ, Nurdane TOPUZ, Ayhan AKARSU ve Metin ULUKANLIGİL'in katılımlarıyla yapılan 11.3.2013 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre; Uyuşmazlık Mahkemesi Genel Kurulu'nun 11.7.1988 günlü, E:1988/1, K:1988/1 sayılı İlke Kararında, "2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun bütünüyle incelenip değerlendirilmesinden, bu Kanunun uygulanması yönünden 2 nci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan, 'ceza uyuşmazlıkları' ibaresinden, savcının ya da şahsi davacının talebi ile başlayan yargılaması sonunda sanığın mahkumiyetine ya da beraatine hükmedilebilecek davalarda, askeri ve adli ceza mahkemeleri arasında çıkan görev ve hüküm uyuşmazlıklarının anlaşılması, bunun dışında kalan tüm görev uyuşmazlıklarının 'hukuk uyuşmazlığı' sayılması gerektiği sonucuna varılmaktadır. Uygulanması idari organlara bırakılan cezalar, adli nitelikte olmadığından, bunlar hakkında yapılan itirazlar ya da açılan davalar 'ceza davası' olarak nitelendirilemezler. İdari niteliklerinden dolayı bu davalara ilişkin görev ve hüküm uyuşmazlıklarının Uyuşmazlık Mahkemesinin Hukuk Bölümünde incelenip çözümlenmesi gerektiği..." açıkça belirtilmiştir. Bu durum gözetildiğinde, olay bölümünde yazılı başvuru konusu görev uyuşmazlığının Hukuk Bölümünde incelenmesi gerektiği kuşkusuzdur.

İdare Mahkemesince anılan Yasanın 19. maddesinde öngörülen şekilde başvurulduğu ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, adli ve idari yargı yerleri arasında doğan görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oybirliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hakim G. Fatma BÜYÜKEREN'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Mehmet BAYHAN ile Danıştay Savcısı Tuncay DÜNDAR'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, 2918 sayılı Yasa'nın 48/6. maddesine aykırılık nedeniyle Savcı tarafından verilen idari yaptırım kararının kaldırılması istemiyle açılmıştır.

13.10.1983 tarih ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun "Amaç" başlıklı 1. maddesinde, "Bu kanunun amacı, karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzenini sağlamak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemektir" denilmiş; 48. maddesinin olay tarihinde yürürlükte bulunan altıncı fıkrasında, "(Değişik: 8/1/2003-4785/3 md) Uyuşturucu ve keyif verici maddeleri alarak araç kullananlara, eylemi başka bir suç oluştursa bile ayrıca, altı ay hafif hapis cezası ile birlikte 532 600 000 lira hafif para cezası uygulanır ve sürücü belgeleri süresiz olarak geri alınır" hükmü yer almış; 112. Maddesinde,(Değişik birinci fıkra : 8/3/2000 - 4550/2 md.) sürücü belgelerinin geçici olarak geri alınması hariç olmak üzere bu Kanundaki; hafif para cezasını veya bununla birlikte hafif hapis cezasını, belgelerin geri alınması ve iptali veya işyerlerinin kapatılması cezasını gerektiren suçlarla ilgili davalara trafik mahkemelerinde, bunların bulunmadığı yerlerde yetki verilen sulh ceza mahkemelerinde bakılacağı belirtilmiştir.

4/11/2004 gün ve 5252 sayılı Türk Ceza Kanununun Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun'un "Hafif hapis ve hafif para cezalarının idari para cezasına dönüştürülmesi" başlığını taşıyan 7. maddesinde(Değişik: 11/5/2005 – 5349/3 md.), "(1) Kanunlarda, "hafif hapis" veya "hafif para" cezası olarak öngörülen yaptırımlar, idari para cezasına dönüştürülmüştür. İdari para cezasının hesaplanmasında 5237 sayılı Türk Ceza Kanununun 52 nci maddesi hükümleri uygulanır. İlgili kanunda "hafif hapis" cezasının üst sınırının belirtilmediği hallerde, idari para cezasının hesaplanmasında esas alınacak gün sayısının üst sınırı, yediyüzotuzdur.

(2) Kanunlarda, "hafif hapis cezası" ile "hafif para cezası"nın seçimlik olarak veya birlikte öngörüldüğü hallerde, idari para cezası yaptırımının belirlenmesinde "hafif hapis cezası" esas alınır.

(3) Kanunlarda, sadece "hafif para cezası"nın öngörüldüğü ve cezanın alt veya üst sınırının belirtilmediği hallerde, idari para cezası, yüzyirmimilyon Türk Lirasından az, onsekizmilyar Türk Lirasından fazla olamaz.

(4) Bu madde hükmüne göre idari para cezasına karar vermeye Cumhuriyet savcısı yetkilidir" hükmüne yer verilmiştir.

30.3.2005 gün ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun "Cumhuriyet savcısının karar verme yetkisi" başlığını taşıyan 23. maddesinde, "(1) Cumhuriyet savcısı, kanunda açıkça hüküm bulunan hallerde bir kabahat dolayısıyla idarî yaptırım kararı vermeye yetkilidir.

(2) Bir suç dolayısıyla başlatılan soruşturma kapsamında bir kabahatin işlendiğini öğrenmesi halinde Cumhuriyet savcısı durumu ilgili kamu kurum ve kuruluşuna bildirebileceği gibi, kendisi de idarî yaptırım kararı verebilir.

(3) Soruşturma konusu fiilin kabahat oluşturduğunun anlaşılması halinde Cumhuriyet savcısı bu nedenle idarî yaptırım kararı verir. Ancak, bunun için ilgili kamu kurum ve kuruluşu tarafından idarî yaptırım kararı verilmemiş olması gerekir" denilmiştir.

Dosyanın incelenmesinden, 2918 sayılı Yasa'nın 48/6. maddesine aykırılık nedeniyle düzenlenen ve davacı tarafından da imzalanan trafik suç tutanağına istinaden Cumhuriyet Savcısı tarafından, sanığın/davacının, üzerine atılı kabahat eylemini işlediğinin tutanak ve eki belgelerden anlaşıldığı belirtilerek; 5349 sayılı Kanun ile değişik 5252 sayılı Kanunun 7. maddesi uyarınca eylemin cezasının, artık idari para cezası olduğu ve Cumhuriyet Savcılığınca verilmesinin gerektiği, 2918 sayılı Kanunun 48/6. maddesinde hem hafif hapis ve hem de hafif para cezasının mevcut olduğu, 5252 sayılı Kanunun 7/2 maddesi uyarınca ceza belirlenirken sadece hafif hapis cezasının esas alınmış olduğu, 5326 sayılı Kanunun 17. maddesi uyarınca, kabahatin haksızlık içeriği ve failin kusur durumu göz önüne alınarak cezasının teşdiden uygulanmış bulunduğu, 5237 sayılı Yasanın 52. maddesi uyarınca bu cezanın günlüğü, sanığın ekonomik ve diğer şahsi halleri dikkate alınarak, takdiren 25,00TL'den idari para cezasına çevrilmiş olduğu gerekçesiyle; sanığın 6 ay hafif hapis cezası ile cezalandırılmasına, hafif hapis cezasının beher günü 25,00 TL'den çevrilerek, neticeden 4.500,00 TL. idari para cezasıyla cezalandırılmasına karar verildiği anlaşılmıştır.

30.3.2005 tarihli ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 3. maddesini değiştiren 6.12.2006 günlü, 5560 sayılı Yasa'nın 31. maddesinde " (1) Bu Kanunun;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında,

uygulanır." denilmiştir.

19.12.2006 tarihinde yürürlüğe giren bu düzenlemeye göre, Kabahatler Kanunu'nun; idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olduğundan, görev konusunda taraflar için bir müktesep hak doğmayacağı; bu nedenle, yeni bir yasayla kabul edilen görev kurallarının, geçmişe de etkili olacağı, bilinen bir genel hukuk ilkesidir.

Davanın açıldığı andaki kurallara göre görevli olan mahkeme, yeni bir yasa ile görevsiz hale gelmiş ise, (davanın açıldığı anda görevli olan ve fakat yeni yasaya göre görevsiz hale gelen) mahkemenin görevsizlik kararı vermesi gerekeceği; ancak, yeni yasadaki görev kuralının, değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra açılacak davalarda uygulanacağına dair intikal hükümlerinin varlığı halinde, mahkemece görevsizlik kararı verilemeyeceği açıktır.

Diğer taraftan, dava görevsiz mahkemede açılmış, bu sırada yapılan bir kanun değişikliği ile görevsiz mahkeme o dava için görevli hale gelmiş ise, mahkeme, artık görevsizlik kararı veremeyip (yeni kanuna göre görevli hale geldiği için) davaya bakmaya devam etmesi gerekir.

İncelenen uyuşmazlıkta, 11.5.2005 gün ve 5349 sayılı Kanun ile değişik 5252 sayılı Kanun'un 7. maddesi ile, Kanunlarda, hafif hapis veya hafif para cezası olarak öngörülen yaptırımlar idari para cezasına dönüştürüldüğünden, davacıya uyuşturucu ve keyif verici madde alarak araç kullandığından bahisle 6 ay hafif hapis cezası karşılığı 4.500,00 TL idari para cezası verilmiş, 2918 sayılı Kanun'un olay tarihinde yürürlükte olan 48.maddesinin altıncı fıkrası uyarınca ehliyetine el konulmuştur.

Bu durumda, 5349 sayılı Kanun ile değişik 5252 sayılı Kanun'un 7. ve 5326 sayılı Kanun'un 23. maddesine dayanılarak Savcı tarafından davacıya verilen idari para cezasının, 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu ve Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesinde belirtildiği üzere, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Kanun hükümleri dikkate alınacağından, davanın idari para cezasına karşı açılan

kısmının görüm ve çözümünde, anılan Kanunun 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

Diğer taraftan, olay sırasında yürürlükte bulunan aynı Yasa maddesi kapsamında davacının, ehliyetine Anayasa Mahkemesi'nin iptal kararı nedeniyle 6 ay süre ile el konulduğu, yukarıda sözü edilen Anayasa Mahkemesi kararına göre işlem yapılmasına karar verildiği anlaşılmıştır.

5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 23. maddesinde "Cumhuriyet Savcısının Karar Verme Yetkisi"ne ilişkin hükme yer verilmiş; Kanun'un, "Başvuru Yolu" başlıklı 27. maddesinin 1. fıkrasında, "idari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararına karşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir", 6. fıkrasında, "(Ek fıkra: 6.12.2006 - 5560 S.K.34.md) Soruşturma konusu fiilin suç değil de kabahat oluşturduğu gerekçesiyle idarî yaptırım kararı verilmesi halinde; kovuşturmaya yer olmadığı kararına itiraz edildiği takdirde, idarî yaptırım kararına karşı başvuru da bu itiraz merciinde incelenir, 8. fıkrasında "İdarî yaptırım kararının verildiği işlem kapsamında aynı kişi ile ilgili olarak idari yargının görev alanına giren kararların da verilmiş olması halinde; idarî yaptırım kararına ilişkin hukuka aykırılık iddiaları bu işlemin iptali talebiyle birlikte idarî yargı merciinde görülür " denilmiştir.

Uyuşmazlık Mahkemesince, sürücü belgesinin geri alınmasına ilişkin idarece tesis edilen işlemlerle ilgili olarak; 2918 ve 5326 sayılı Kanunlar uyarınca; sürücü belgesinin geçici olarak geri alınmasına ilişkin işlemlerin ayrıntılı idari kurallarla düzenlendiği, 2918 sayılı Kanun'un 112. maddesinde sürücü belgesinin geçici olarak geri alınması hususunun trafik ve sulh ceza mahkemelerinin görevine dahil edilmediği, aynı şekilde 5326 sayılı Kanun'un 19. maddesinde de ehliyetin belirli bir süre için geri alınmasına ilişkin hükümlerin geçici istisnalar içinde sayıldığı hususu da dikkate alındığında; sürücü belgesinin geçici olarak geri alınmasına ilişkin davaya bakma görevinin idare mahkemesine ait olduğu kabul edilmektedir.

Ancak, 2918 sayılı Kanun'un 112. maddesinde, sürücü belgelerinin geçici olarak geri alınması hariç olmak üzere bu Kanun'daki suçlarla ilgili davalara trafik mahkemelerinde, bunların bulunmadığı yerlerde ise yetki verilen sulh ceza mahkemelerinde bakılacağının düzenlenmesi karşısında, 2918 sayılı Kanun'un 48/6. maddesi uyarınca sürücü belgesinin süresiz geri alınmasına ilişkin karara karşı açılan davanın adli yargı yerinde görülmesi gerektiği, ayrıca Kabahatler Kanunu'nun 23. ve 27. maddeleri birlikte incelendiğinde; belli şartlar altında Cumhuriyet Savcıları'na da idari yaptırım kararı verebilme yetkisinin tanındığı, özellikle soruşturma konusu fiilin kabahat oluşturduğunun anlaşılması halinde Cumhuriyet savcısının ilgili kamu kurum ve kuruluşu tarafından idari yaptırım kararı verilmemiş olması koşuluyla idari yaptırım kararı verebileceği, bu karara karşı kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç onbeş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabileceği, Cumhuriyet Savcısının soruşturma konusu fiilin suç değil de kabahat oluşturduğu gerekçesiyle idarî yaptırım kararı vermesi halinde kovuşturmaya yer olmadığı kararına itiraz edildiği takdirde idarî yaptırım kararına karşı başvurunun da bu itiraz merciinde inceleneceği anlaşılmaktadır. Buna göre, dava konusu olayda; idari yaptırım kararının idari makam ve mercilerce değil de soruşturma konusu fiilin suç olmayıp kabahat olarak değerlendirilmesi sonucu Cumhuriyet Başsavcılığı'nca verildiği dikkate alındığında, kararın idari işlemden çok, yargısal nitelikte bir yetkinin kullanılması sonucu verilen ceza niteliğini taşıdığı açık olduğundan, davanın bu kısmına ilişkin çözümünün de, Kabahatler Kanunu hükümleri uyarınca adli yargı yerine ait olduğu sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, İdare Mahkemesince yapılan başvurunun kabulü ile Sulh Ceza Mahkemesince verilen görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

SONUÇ : Davanın çözümünde ADLİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle, İstanbul 10.İdare Mahkemesi'nin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile, Küçükçekmece 7. Sulh Ceza Mahkemesi'nin 29.5.2012 gün ve D.İş:2012/419 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA, 11.3.2013 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.